

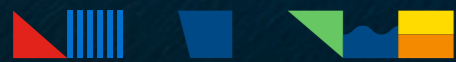

CLOSE TO

Årsrapport 2016

Stavangerregionen Havn IKS

58°58'19.6"N 5°43'37.1"E

Styrets beretning 2016

Selskapets virksomhet og organisasjon

Stavangerregionen Havn IKS (heretter SRH) skal være en aktiv aktør i utbygging av havneanlegg og være en pådriver for kontinuerlig utvikling av havner og maritim infrastruktur i havnedistriktet. Selskapets eiere legger til grunn et langsiktig perspektiv for de investeringer som selskapet deltar i og i utviklingen av konsernet.

SRH ble etablert den 15.03.2000 med dagens fire eierkommuner. Fra 2007 ble deler av virksomheten fordelt til to datterselskaper; Stavangerregionen Havn Eiendom AS og Stavangerregionen Havnedrift AS. Eiendoms-selskapet inneholder fire bygninger i Risavika og havnedriftselskapet forestår drift av havner og utleie av eiendom. I 2016 ble SRH Eiendom Holding AS etablert, hvor Stavangerregionen Havn Eiendom AS ble lagt inn. Den 05.01.2017 ble Utenriksterminalen AS kjøpt av holding-selskapet. Utenriksterminalen AS inneholder tomt og tilhørende havneområde til bygget Utenriksterminalen, som eies av SRH.

Morselskapet SRH ivaretar de myndighets- og forvaltningsmessige oppgavene knyttet til havnen, samt oppgaver av overordnet strategisk karakter knyttet til havneutviklingen. Morselskapet eier de fleste av konsernets kaier og eiendommer, som leies ut til datterselskapet Stavangerregionen Havnedrift AS. Også de øvrige eiendommene i holdingsselskapet leies ut til søsterselskapet.

Myndighetsoppgavene som er delegert fra eierkommunene følger av Havne- og farvannsloven. Kystverket, som del av Samferdselsdepartementet, fører tilsyn med loven.

Utøvelse av offentlig myndighet gjøres blant annet ved å gjøre vedtak på tiltak i sjø, utarbeide og vedta Ordensforskrift og Fartsforskrift for havnedistriktet, sørge for sikkerhet

og fremkommelighet i havner og i eierkommunenenes sjøområder, samt å ilegge pålegg ved overtredelser.

Ansvar for sikkerhet i havne- og farvanns-områder utøves blant annet ved å ha oppsyn med trafikken, sørge for navigasjons-innretninger (merker, fyrlykter osv.), fjerning av hindringer i farvannet, investeringer og vedlikehold i farleder og ankringsplasser og tilsyn med at havneanlegg er i forsvarlig stand.

Eierforhold og styrende organer

Stavangerregionen Havn IKS eies av Stavanger kommune (80,69 %), Sola kommune (16,75 %), Randaberg kommune (1,36 %) og Rennesøy kommune (1,19 %). Eierkommunene utgjør havnedistriktet hvor SRH konsern utfører sin virksomhet.

Representantskapet er selskapets øverste organ og består av 5 medlemmer som er valgt av eierkommunene. Jarle Bø (Randaberg kommune) overtok i april 2016 som representantskapets leder, etter Ommund Vareberg (Rennesøy kommune).

Styret består av 7 medlemmer som velges av representantskapet. Styreleder fra april 2016 har vært Christine Sagen Helgø (Stavanger kommune), som overtok etter Sissel Knutsen Hegdal (Stavanger kommune).

Eierforhold i andre selskap

Datterselskap

Stavangerregionen Havnedrift AS (heretter SRHD)

SRHD er et heleid datterselskap av SRH. Selskapet vedlikeholder og driver konsernets havneanlegg og havnedistriktets sjøområder, samt leier kaier og bygninger av mor- og

søsterselskap og fremleier disse til havnens kunder. Selskapet deltar også i det daglige arbeidet med utførelsen av de praktiske og driftsmessige oppgavene knyttet til sikkerhet i havnen, og har ansvar for regnskap og administrasjon i konsernet.

SRHD drifter også arealer og kaier i Offshore terminal Risavika, som leies av Risavika Havn AS. I dette terminalområdet ligger fire bygg som leies av søsterselskapet Stavangerregionen Havn Eiendom AS.

Ved utgangen av året hadde selskapet 18 ansatte.

SRH Eiendom Holding AS (heretter SRHEH)

SRHEH er et heleid datterselskap av SRH. Selskapet inneholdt ved utgangen av 2016 eiendomsselskapet Stavangerregionen Havn Eiendom AS. Selskapet har ingen ansatte.

Stavangerregionen Havn Eiendom AS (heretter SRHE)

SRHE er et heleid datterselskap av SRH Eiendom Holding AS. Selskapet eier fire bygninger i Offshore terminal Risavika. Selskapet har ingen ansatte.

Deltakende selskap

Risavika Eiendom AS

SRH eier 20 % av aksjene i Risavika Eiendom AS. Selskapet kjøpte arealet til det nedlagte Shell raffineriet, og ca 450 dekar av den opprinnelige tomten regulert til havneformål ble i 2004 solgt til Risavika Havn AS.

Risavika Havn AS

SRH eier 45 % av aksjene i Risavika Havn AS. Selskapet ble etablert i 2004. De øvrige aksjonærene er NorSea Eiendom Tananger AS (34 %) og Risavika 21 AS (21 %), som er 100 % eid av Risavika Eiendom AS. Selskapet forestår utbyggingen av havnen i Risavika.

Risavika Terminal AS er et heleid datterselskap av Risavika Havn AS. Terminal-selskapet utfører driftsoppgavene i den konvensjonelle godshavnen i Risavika. Risavika Terminal AS skiftet navn i 2016 til Westport AS.

Oppkjøp av Risavika Havn AS

Høsten 2016 fremforhandlet eierne av Risavika Havn AS en aksjekjøpsavtale som innebærer at SRH overtar og kjøper ut de private eierne andel på 55 % i 2019. Dette er sannsynligvis den største og viktigste strategiske beslutning som er foretatt i SRHs historie. Det har lenge vært et ønske for de private eierne å selge seg ut, samtidig som den offentlige havnen har ønsket større kontroll i Risavika Havn AS.

En avgjørende del av avtalen, var å nedskalere Balansen i Risavika Havn AS ved å selge ut en eiendomsportefølje. Utsalget skal bidra til å muliggjøre en offentlig overtakelse av Risavika Havn AS og finansiere deler av oppkjøpet. Salget av eiendommene i Risavika Havn AS ble gjennomført høsten 2016 og i januar 2017. En av eiendommene som ble avtalt solgt, er tomten og havneområdet ved Utenriksterminalen. Denne eiendommen er utfisjonert i eget selskap, Utenriksterminalen AS, og ble kjøpt av SRH konsernet den 5. januar 2017.

I forbindelse med oppkjøpsavtalen, ble det samtidig opprettet et nytt datterselskap av SRH; SRH Eiendom Holding AS, hvor SRH Eiendom AS ble lagt inn. Her er også Utenriksterminalen AS lagt inn ved kjøpet i 2017. SRH Eiendom Holding AS vil i 2019 kjøpe eierandelen fra de private eierne i Risavika Havn AS.

Som følge av nedsalget i Risavika Havn AS avtalte eierne av selskapet at det i forbindelse med ordinær generalforsamling i Risavika Havn AS for 2017 skulle vedtas utbetaling av et ekstraordinært utbytte, hvor det tas sikte på å kunne dele ut om lag 50 % av salgsvederlaget etter fradrag for nedkvikting av gjeld. Dette innebærer et utbytte til SRH på kr 117 mill. fra

Risavika Havn AS og kr 10,9 mill. i utbytte fra Risavika Eiendom AS. Utbyttene på til sammen kr 127,9 mill. vil bli benyttet som del av kapitalinnskudd på kr 187 mill. til SRH Eiendom Holding AS, for å finansiere oppkjøpet av Utenriksterminalen AS. Dette vil også styrke selskapet i forhold til det planlagte oppkjøpet av Risavika Havn AS i 2019.

Årets resultat

Regnskapet for 2016 viser et positivt resultat for konsernet på kr 254,1 mill. mot kr 47,1 i 2015.

I konsernresultatet for 2016 er det konsolidert inn resultat fra deltakende selskap Risavika Havn AS med kr 230,5 mill. Tilsvarende for 2015 var kr 17,3 mill.

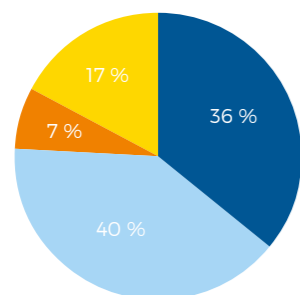
Årsregnskapet for SRH viser et regnskapsmessig overskudd på kr 18,4 mill., kr 28,4 mill medregnet utbytte fra datterselskap. Tilsvarende for 2015 var hhv. kr 17,7 mill. og kr 45,7 mill.

Konsernet hadde i 2016 en brutto omsetning på kr 119,9 mill. mot kr 113,9 mill. i 2015. Driftskostnadene i 2016 var totalt kr 92,3 mill. mot kr 77,6 mill. i 2015. Konsernets inntekter og kostnader er eliminert for konserninterne transaksjoner etter ny praksis i 2016 i forhold til tidligere år.

Det er beregnet utbytte fra datterselskapet SRHD med kr 10,0 mill som er inntektsført i morselskapet og eliminert i konsern.

Inntekter 2016 konsern

■ Skipsinntekter ■ Leieinntekter
■ Vareinntekter ■ Andre inntekter

SRH har i konsernregnskapet konsolidert inn sine eierandeler i Risavika Havn AS (45 %) og Risavika Eiendom AS (20 %) etter egenkapitalprinsippet.

Redegjørelse for årsregnskapet

Det er styrets oppfatning at det fremlagte årsregnskapet gir tilfredsstillende informasjon for å bedømme selskapets stilling og resultat. Det er heller ikke inntrådt forhold etter regnskapsårets slutt som påvirker dette.

Disponering av årets resultat

Styret vil tilrå at årsoverskuddet tillegges den frie kapital. For øvrig vil egenkapitalen måtte vurderes opp mot akkumulert status for Anløpsavgiftsregnskapet som følger av noteopplysning til regnskapet.

Fortsatt drift

I samsvar med regnskapsloven § 3-3 a bekreftes det at forutsetningene om fortsatt drift er til stede.

Anløpsavgift

Selskapets ansvar for sikkerhet i havne- og farvannsområder kan finansieres med anløpsavgift hjemlet i havne- og farvannslovens §25. Avgiften skal settes til selvkost, med beregningsmetode som følger av forskrift og retningslinjer. Selskapet har utarbeidet ny etterkalkyle for årene 2012–2016, som viser et opparbeidet akkumulert fond inkludert renter på kr 27,6 mill. (jfr. regnskapsnote 13). Selskapet hevder at en andel av fondet som framkommer av etterkalkylen er gitt av feil fordeling mellom selskapets virksomhetsområder i tidligere år, og vil derfor primo 2017 søke Samferdselsdepartementet om nedskrivning av fondet med kr 14,3 mill.

Klage på ligningen 2012

SRH har i flere år hatt en uavklart sak med skattekontoret angående eventuell skatteplikt på utleie av eiendom, hvor selskapet hevder full skattefrihet med bakgrunn i at en ikke driver med erverv som formål. Ligningen for 2012 ble klaget inn til Skatteklagenemda, som gjorde vedtak i saken den 04.12.15 der nemda holdt fast på at SRH er skattepliktig for det meste av omsetningen knyttet til utleie av eiendom. Styret er av den oppfatning at det hefter flere svakheter ved det resonnement som skatteklagenemndas vedtak bygger på,

og at vedtaket derfor er blitt uriktig. Styret vedtok den 24.02.16 ikke å prøve ligningen 2012 for retten, men har til hensikt å prøve spørsmålet om skatteplikt ved en senere anledning.

Skjønnsrettssak Siriskjær kai

Gjennom en avtale mellom SRH og Siriskjær Utbygging AS inngått i 2014 overtok Siriskjær Utbygging AS disposisjonsretten til den 92

meter lange dypvannskaien på Siriskjær. Partene kom ikke til enighet om kjøpesummen ved frivilling avtale slik at beløpet måtte fastsettes ved skjønn. Skjønn ble avsagt av Stavanger tingrett den 12.06.15 til kr 30 mill. SRH begjærte overskjønn til Gulating Lagmannsrett, som avsa overskjønn den 20.05.16 til kr 13 mill. SRH anket lagmannsrettens skjønn til Norges Høyesterett. Den 21.09.16 avga Høyesterett

RESULTATREGNSKAP	SRH Konsern		SRH IKS	
	2016	2015	2016	2015
Tall i tusen				
Driftsinntekter	119 934	113 941	48 315	49 084
Driftskostnader	92 318	77 558	35 274	34 641
Driftsresultat	27 616	36 383	13 041	14 443
Utbytte fra datterselskap	0	0	10 000	28 000
Inntekter fra inv. i tilknyttede selskap	230 510	17 278	4 910	3 274
Renteinntekter	1 084	721	2 306	2 266
Sum finansinntekter	231 594	17 999	17 216	33 540
Sum finansutgifter	1 876	1 905	1 832	2 330
Finansresultat	229 718	16 094	15 384	31 210
Resultat før skattekostnad	257 334	52 477	28 425	45 653
Skattekostnad	3 263	5 336	0	0
Årets resultat	254 070	47 141	28 425	45 653

BALANSEN	SRH Konsern		SRH IKS	
	2016	2015	2016	2015
Tall i tusen				
Anleggsmidler				
Varige driftsmidler	515 674	523 490	395 696	400 441
Finansielle anleggsmidler	406 827	181 117	187 034	186 960
Andre fordringer	1 837	2 106	26 778	27 026
Omløpsmidler				
Fordringer	14 310	20 040	81 191	73 259
Betalingsmidler	144 225	108 147	91 952	70 387
Sum eiendeler	1 082 873	834 900	782 652	758 073
Egenkapital	947 351	693 262	665 227	636 802
Annen avsetning	7 007	6 762	0	0
Gjeld	128 515	134 876	117 425	121 271
Sum egenkapital og gjeld	1 082 873	834 900	782 652	758 073

Årsregnskap fra styredokumenter 3. april 2017

(ligger under innkalling styremøte 3.4.2017)

hevingskjennelse med bakgrunn i felles prosesskrift fra partene av 13.06.16 om at utenomrettslig forlik var inngått.

Netto finansposter

Konsernets finansposter viser netto en inntekt på kr 229,7 mill. Tilsvarende tall i 2015 var på kr 16,1 mill. Inkludert i finans ligger inntektene fra deltakende selskap.

Investeringer

Konsernet har til sammen foretatt investeringer for kr 22,7 mill. fordelt slik på selskapene: Stavangerregionen Havn IKS: kr 19,8 mill. Stavangerregionen Havnedrift AS: kr 2,9 mill. Stavangerregionen Havn Eiendom AS: ingen

De største investeringer i 2016: Totalrehabilitering Skur 6: kr 10,6 mill. Overflatevann Mekjarvik: kr 7,6 mill.

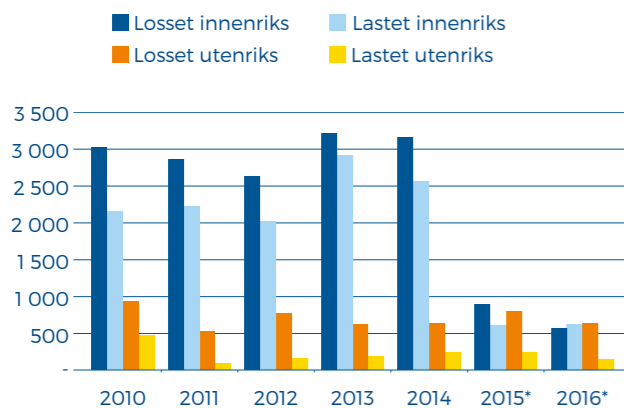
Trafikken over havnen

I 2016 ble det totalt registrert 46 007 anløp med en samlet bruttotonnasje på 217 159 183. Tilsvarende tall for 2015 var 52 720 anløp og bruttotonnasje 226 122 527.

Gods

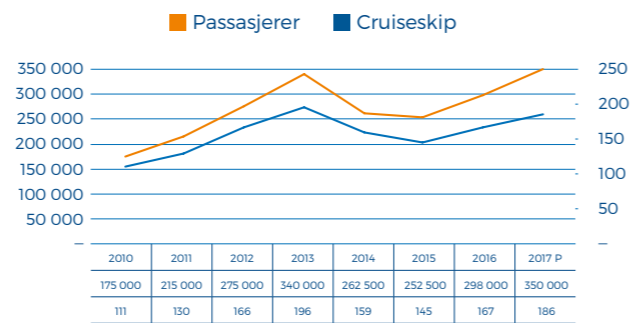
Godsmengden over havnen var i 2016 på 1 962 000 tonn, som inkluderer containere, bulk- og stykk gods. Godsmengden som ble rapportert i 2015 var på 2 529 000 tonn.

Varetrafikk godsmengde 2010-2016

*Tonnasje fra lastebiler, traller, trekkvogner er ikke inkl. i statistikk fom 2015 etter pålegg fra SSB. Denne tonnasje er inkludert i transport på vei. Varetrafikk godsmengde inneholder f.o.m. 2015 kun containere, bulk og stykk gods.

Antall cruiseskip og passasjerer

Cruise

Det var i 2016 en økning i forhold til 2015 i antall anløp og passasjerer med hhv. 15 % og 18 %. Med 167 anløp og 298 000 passasjerer holder Stavanger fortsatt posisjonen som Norges tredje største cruisedestinasjon i antall anløp av til sammen 40 cruisehavner. I 2015 var det 145 anløp og 252 500 passasjerer. For 2017 foreligger det pr mars bestillinger på 186 anløp med en kapasitet på nær 375 000 passasjerer, som gjør Stavanger til landets nest største cruisehavn i antall gjester – slått av Bergen, men foran Geiranger og Flåm. Passasjerene er fra langt over 100 land. De fleste cruise gjestene i Stavanger er europeere, hvorav de største gruppene også i 2016 var briter og tyskere, etterfulgt av amerikanere, franskmenn og nederlendere.

Offshore-trafikk

Offshoretrafikken er av stor betydning for SRH. Denne virksomheten genererer betydelig transportvolum i regionen, særlig i forbindelse med forsyningsaktivitetene til olje- og gassfeltene i Nordsjøen. I 2016 hadde havnen anløp av 2 465 supplyfartøy mot 2 996 supplyfartøy i 2015.

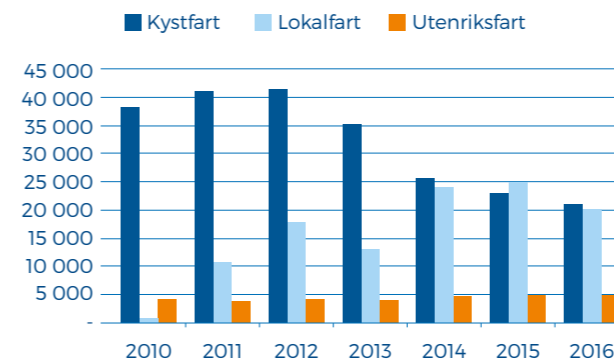
Utenriks fergetrafikk

Fjord Line har to cruiseferger i drift med daglige anløp på Risavika for seilingene Hirtshals, Stavanger og Bergen, med tillatelse til å frakte gods og passasjerer også mellom Risavika og Bergen. Ruten er godt etablert og har økende trafikk.

Annen trafikk

Det er en betydelig aktivitet knyttet til ferge- og hurtigbåttrafikken til Ryfylke og byøyene.

Trafikktype antall anløp 2010-2016

Fartøyer antall anløp 2010-2016

År	Ferje	Hurtig	Laste	Bulk	Supply	Andre	Totalt
2010	28 631	7 767	2 515	698	2 733	771	43 115
2011	30 343	18 400	2 458	724	2 617	892	55 434
2012	37 508	18 527	2 483	265	2 799	1 877	63 459
2013	29 971	15 064	2 249	289	2 829	1 841	52 243
2014	29 068	18 010	2 296	299	2 937	1 746	54 356
2015	30 400	15 197	1 937	289	2 996	1 901	52 720
2016	28 660	10 515	2 313	384	2 465	1 670	46 007

Årlige anløp med hurtigbåter har de siste årene vært på ca 7 000 og fergeanløp har ligget rundt 30 000 årlig.

Kolumbus/Norled har 6 hurtigbåter i rute til sentrumshavnen, i tillegg er det en betydelig aktivitet knyttet til turbåter og ruter som går i sesonger. Taufergens skal gå i rute til Fiskepiren til 2019. Det er ikke planer om at Vassøyfergen eller fergen til Lysefjord skal utvikles. Trafikken til Kolumbus har steget mer på båt enn på buss, og selv om Ryfast åpnes er det en forventning til vekst av persontransport på sjø med hurtigbåt. Hurtigbåtene går i dag i rute til 60 kaier i Rogaland, og 25 av disse er det ingen planer om skal bli landfaste.

ISPS-tiltak

ISPS er det internasjonale systemet mot terrorisering av havner, og gjelder for alle havneanlegg som mottar anløp av fartøy som går i internasjonalt farvann. Konsekvensene

ved manglende oppfyllelse av ISPS-kravene er at skip nektes å anløpe havnen. Kystverket og ESA (EFTAS overvåkningsorgan) kontrollerer regelmessig at havneanleggene er tilfredsstillende sikret. ESA kontrollerer Kystverkets implementering av ISPS regelverket.

Kystverket godkjenner et havneanlegg for 5 år om gangen ved å utstede Statement of Compliance (SOC). Det har ikke vært behov for fornyelser av SOC i 2016.

Stavangerregionen Havn IKS har ingen utestående pålegg eller avvik som må lukkes fra hverken ESA, IMO eller Kystverket på dette fagområdet.

Den 08.09.16 ble det avholdt en fullskala ISPS- og beredskapsøvelse i Risavika. Øvelsen inngår som en del av en 5-årig syklus med hensyn til hvilke øvelser som ivaretar havnens sikringsarbeid. Øvelsen var drevet av markørspill med trusselmelding mot Fjord Line sin danmarksferge MS Stavangerfjord, forsøk på inntrenging i havneanleggene fra sjø- og landside, gissel-situasjon om bord i offshorefartøyet MS Skandi Marøy og avsløring av en «smuglerliga» innenfor forsyningskjeden til installasjoner i Nordsjøen. Alle de involverte var fornøyd med øvelsen.

Arrangementer og aktiviteter

SRH ønsker å ha gode relasjoner til regionens innbyggere og gjester i Stavanger havn, og arrangerte for første gang Havnelangs den 20.06.15. Dette er et lørdagsarrangement der havneaktører viser fram bredden av det som skjer i en havn. Havnelangs 2015 var svært vellykket, og en ser for seg å ha dette arrangementet annet hvert år. Neste Havnelangs avholdes den 17.06.17, og det er hittil mange påmeldte aktører og utstillere.

I 2016 har det vært flere arrangementer ved havneområdene, blant annet World Tour Stavanger sandvolleyball, Gladmat, Tour de Fjords og ONS. I forbindelse med ONS hadde SRH ettermiddagsarrangementet «Pitstop» i kjelleren i Strandkaiaen 46 for kunder, leverandører, eiere og andre relevante gjester. Risavika Havn AS og Westport var medarrangører både her og på et arrangement i forbindelse med sandvolleyball.

Under Gladmat laget kunstneren Anette Moi maleriet i nordenden av Skur 6, hvor SRH bidro med praktiske oppgaver for å gjennomføre aktiviteten.

Arrangementene i sentrum samler mye folk, og de ble i 2016 avviklet uten at det skapte problemer i forhold til cruiseanløp og annen skipstrafikk.

Organisasjon, helse, miljø og sikkerhet

Personale

I konsernet er det ved utgangen av året 22 ansatte hvorav 6 er kvinner.

I styret for SRH er det 3 kvinnelige medlemmer (av 7) og i representantskapet 1 kvinne (av 5).

Likestilling

Konsernet har som mål å tilstrebe en jevnere fordeling mellom kjønnene. Kvinner og menn

har like muligheter for å kvalifisere seg til alle typer oppgaver, og avansementsmulighetene er de samme. Lønn reflekterer den enkeltes ansvarsområde og kvalifikasjoner. Arbeids-tidsordninger i selskapet følger av de ulike stillinger og er uavhengig av kjønn. Det er lagt til rette for bruk av «fleksitid» og redusert arbeidstid.

Arbeidsmiljøet

Det legges vekt på kontinuerlig kompetanseheving i alle ledd av konsernet. Konsernet har i 2016 hatt et sykefravær på 92 dager (223 dager i 2015), hvilket utgjør 1,8 % (4,3 % i 2015) av det totale antall utførte dagsverk. Antall fraværsdager ved bruk av egenmelding var 40 (28 i 2015), hvilket gir et egenmeldt fravær på 1 % (0,5 % i 2015). Det har ikke vært sykemeldinger som kan relateres til arbeidssituasjonen, og konsernets ansatte har ikke hatt skader i 2016.

Konsernet avholder regelmessige informasjonsmøter og årlige medarbeidersamtaler. Det har i 2016 blitt jobbet med tiltak etter medarbeiderundersøkelsen som ble gjennomført i 2015. Neste medarbeiderundersøkelse planlegges å gjennomføres i 2017. Alle ansatte involveres jevnlig i konsernets strategiarbeid.

Som et velferdstilbud leier bedriften en leilighet i Frankrike som kan benyttes av ansatte.

Det har blitt opprettet en sosialkomite som har gjennomført flere sosiale sammenkomster i 2016.

Studieturen for alle ansatte medio april var en suksess. Turen gikk med Fjord Line til Hirtshals med havnebesøk i Frederikshavn Havn og Skagen Havn.

Konsernet har i sin personalpolitikk også lagt til rette for «seniortiltak» for ansatte over 62 år. Konsernets arbeidsmiljø betraktes som bra.

Universell utforming

Universell utforming som rettslig standard er nedfelt i Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne. SRH har et bevisst forhold til området universell utforming i forhold til planlegging, oppfølging og gjennomføring av prosjekter.

Det ytre miljø

Konsernets egen virksomhet forurensrer i liten grad det ytre miljø. Havnedrift innebærer imidlertid en del støy fra laste- og lossevirksomhet. Videre er det utslipp av avgasser fra skipenes maskineri når disse produserer nødvendig strøm under kaiopphold. Avfallshåndtering fra virksomheten og fartøyer er ivare tatt i henhold til gjeldende lover og regler.

Det ble i 2016 innført pliktig avfallsgebyr på kr 250 pr anløp, og det ble plassert ut miljøstasjoner for skipene i kaiområdene.

Selskapet har et bevisst forhold til forurensing og gjennomfører regelmessig tiltak som begrenser forurensning. Både transportører og vareeiere etterspør i økende grad miljøvennlige løsninger.

SRH konsern ønsker å ha en mer synlig miljøprofil med et innhold som forplikter. Det er ønskelig å strekke seg mot en god internasjonal målestokk. I 2016 ble det utarbeidet en Miljøplan. Denne er ment som et arbeidsdokument med sterkt forankring i ledelsen og konsernets øvrige ansatte, og skal være en del av eksisterende Strategiplan.

Fra januar 2015 ble det innført miljørabatt på anløpsavgiften til fartøy som er ESI-sertifisert, og det er gitt slik rabatt i 2016 med ca kr 0,897 mill. (kr 0,570 mill. i 2015).

Landstrøm til skip er under stadig utvikling. Teknologi og kapasitet er ulike for store cruiseskip og mindre skip, som for eksempel offshorefartøy. Konsernet har et pågående arbeid med utredning av tekniske løsninger for landstrøm til offshorefartøy. Selskapet fikk ikke innvilget støtte i første søknad til ENOVA høsten 2016, og vil søke på nytt i 2017.

Cruiserederiene investerer nå betydelige beløp i miljøtiltak for at skipenes miljøavtrykk skal minkes.

Miljøbesparelser på de nyeste cruiseskipene er store. Rensesystemer ombord med scrubbere reduserer luftforurensningen med rundt 94 % - 99 % og drivstoffbesparelsen er omtrent 1/3-del. De nye skipene bruker samtidig renere drivstoff, der LNG ser ut til å være det som

flest skip vil benytte. Selv om LNG er et fossilt produkt er det kjent som et svært lite forurensende drivstoff. De nye skipene har i tillegg effektive avfallshåndteringssystemer ombord. Konsernet samarbeider med Stavanger kommune om å kartlegge kostnader for etablering av landstrøm for cruise.

Det er nær 450 aktive cruiseskip i verden, og det er nå ca 80 cruiseskip under bygging fram mot 2026. Flertallet av skip under bygging øker i størrelse og lengde, og er miljømessig renere.

SRH holder seg løpende oppdatert med cruisenæringens arbeid for miljøtiltak. SRH har oppfattet det slik at Sjøfartsdirektoratet i løpet av våren 2017 vil komme med informasjon om miljøsituasjonen til sjøs og tiltak knyttet til dette.

Hurtigbåter i havnedistriktet er langt på vei til å bli elektrifisert, noe som er et resultat av godt samarbeid mellom Norled og Kolumbus.

SRH samarbeider med flere andre selskaper i Risavika om et måle- og oppfølgingsprogram for støy med 5 målestasjoner i kontinuerlig drift. Resultatene er tilgjengelige på selskapets nettside.

Sola kommune, Rogaland Brann og Redning og Direktorat for Samfunnssikkerhet og Beredskap utgav i november 2015 en rapport om helhetlig risikostyring i Risavika havne- og næringsområde. Målsettingen for arbeidet var blant annet å bidra til en felles forståelse av sikkerhetsutfordringene i området, og gi et bedre beslutningsgrunnlag i arbeidet med forebygging og beredskap for virksomhetene og relevante myndigheter. Rapporten anmoder om at SRH sammen med andre sentrale aktører i området bør ta et særlig ansvar for å følge opp rapportens anbefalinger.

SRH utarbeidet i 2016 en egen handlingsplan som følger opp rollen som selskapet har i forbindelse med risikostyring i Risavika.

Fremtidsutsikter

Rogaland har den største trafikkmengden til sjøs i landet, med over 100 000 fartøysbevegelser i året. Til tross for noe nedgang

i marin trafikk knyttet til oljenæringen, har trafikken økt til sjøs de siste fem årene. Kystverket forventer stor og økende trafikk i Rogaland fremover, blant annet på grunn av økende cruisetrafikk og eksport. De henviser til prognoser fra en sjø sikkerhetsanalyse utarbeidet av DNV GL for Samferdselsdepartementet, at det for de kommende 25 årene ser ut til å bli en økning i skips-trafikken langs norskekysten på over 40 %.

I februar 2017 ble ny Havstrategi lagt fram av Regjeringen. Det er en forventning til sterk vekst i havnæringene, og det er også et nasjonalt mål om å øke matproduksjonen til sjøs. Forsvarlig arealbruk og samhandling er et eget tema i havstrategien, hvor det påpekes at kommunene har et ansvar for å legge til rette for næringsutvikling på sjøen i sine arealplaner. Rogaland fylkeskommune har gjort et godt forarbeid til dette i sin Regionalplan for sjøareal havbruk, som hadde høringsfrist i januar 2017. Kommunene må også følge opp forventningene i havstrategien med å gi tilstrekkelig prioritet til havneinfrastruktur på land i sin arealplanlegging.

Offshorefartøy

Utviklingen innen oljerelatert virksomhet den siste tiden skaper en del usikkerhet om i hvilken grad dette vil få konsekvenser for den maritime aktiviteten i regionen. Offshorefartøy i opplag har økt fra ca 100 ved utgangen av 2015 til nær 160 ett år senere, og omtrent hvert fjerde offshorefartøy er nå i opplag. I tillegg kommer 25 rigger i opplag pr februar 2017. Bransjen gir uttrykk for at det er mer sannsynlig at situasjonen blir verre enn bedre i 2017. Den sterkt eskalerende aktiviteten i nybygg for offshore næringen de siste årene bidrar til høye opplagstall. I media er det fremstilt en inntektsnedgang for offshore service rederiene på 21 % i 2016 og en ytterligere nedgang på 11 % i 2017. For riggselskapene utgjør inntektsnedgangen 28 % i 2016 og en forventning til ytterligere nedgang på 43 % i 2017. For riggselskapene utgjør det en halvering i inntekt på to år.

Gods

Mer bærekraftig godstransport med mer gods fra vei til sjø har i årevis vært et høythengende mål. I konvensjonell godstransport synes pris å være det viktigste parameter, og for å oppnå

en attraktiv pris følger blant annet volum, effektiv logistikk og regularitet.

Sammen med Risavika Havn AS, og datterselskapet Westport AS, har SRH samarbeidet med fire øvrige havner i Rogaland for å utrede et mulig samarbeid, der formålet er å øke godsstrømmen til regionen og se på potensiale for effektivisering sammen. Utredningsarbeidet bærer navnet RogAlliansen, og avsluttet fase 2 i 2016. Prosjektet fase 2 mottok statlig støtte med kr 0,750 mill. fra midler satt av i forbindelse med nasjonal havnestrategi. Partene har som videre hovedmålsetting å etablere rammer og en felles plattform for havner i Rogaland inklusiv nærings-selskapet Haugaland Næringspark hvis hensikt er å påvirke og stimulere til økt sjøveisgodsfremføring til og fra Norge, med Rogaland som innfallspport.

Cruise

Cruisetrafikken gir en betydelig andel dagsturister til Stavanger, som gir store ringvirkninger for reiseliv og andre tjenesteytere i regionen. Cruisesegmentet er den delen av reiselivet som vokser mest i verden, og veksten av cruisetrafikk til Norge er størst på Vestlandet. Alle de store cruiserederiene og de fleste mindre som opererer i nordisk farvann besøker Stavanger.

I 2017 er det bestilt 186 anløp fra mer enn 30 rederier med 64 ulike skip. Skipene har en gjestekapasitet (pax) på 375 000 gjester og har til sammen et mannskap på mer enn 110 000 personer. De største rederiene i 2017 er AIDA Cruises (26 anløp), P&O Cruises (25 anløp) og Viking Ocean Cruises (23 anløp). Skipene som har flest anløp til Stavanger i 2017 er MSC Fantasia og Pullmantur's Monarch med 10 anløp hver, og 8 anløp hver for AIDA Sol, Costa Magica, Viking Star og Viking Sea.

Det er foreløpig meldt inn 188 anløp i 2018. Både skipenes gjennomsnittlige passasjertall og liggetid er økende.

Både SRH og andre havner på Vestlandet jobber for å spre anløpene ut over året. I 2017 har en lykket med å spre de 186 anløpene fra 4. mars til lille julaften. Hovedsesongen er i perioden mai til august, med nær 150 anløp. 2017-sesongen vil være den nest beste for

Stavanger, etter 2013-sesongen med 197 anløp. Det er allikevel potensiale for at 2017 blir den best besøkte sesongen, og vil slå rekorden fra 2013 med 345 000 cruisegjester.

Markedsarbeidet og koordinering av cruisetrafikken til Stavanger skjer i regi av SRH konsern og Stavanger kommune. Stavanger synliggjøres som cruisedestinasjon på messer, konferanser og andre viktige møteplasser for cruisenæringen. Region Stavanger og Guide-Companiet, hvor Region Stavanger er største eier, gjør en betydelig innsats for cruisegjestene. Begge selskaper flyttet sommeren 2016 inn i SRH sitt nyrehabiliterte bygg, Skur 6, på Strandkaien. Det er etablert et godt samarbeid mellom disse selskapene og havnen, og det arbeides også for å legge til rette for å gjøre Stavanger attraktiv som snuhavn for cruise. Cruise Norways innsats for å styrke cruisetrafikken til Norge er også til god hjelp for regionen.

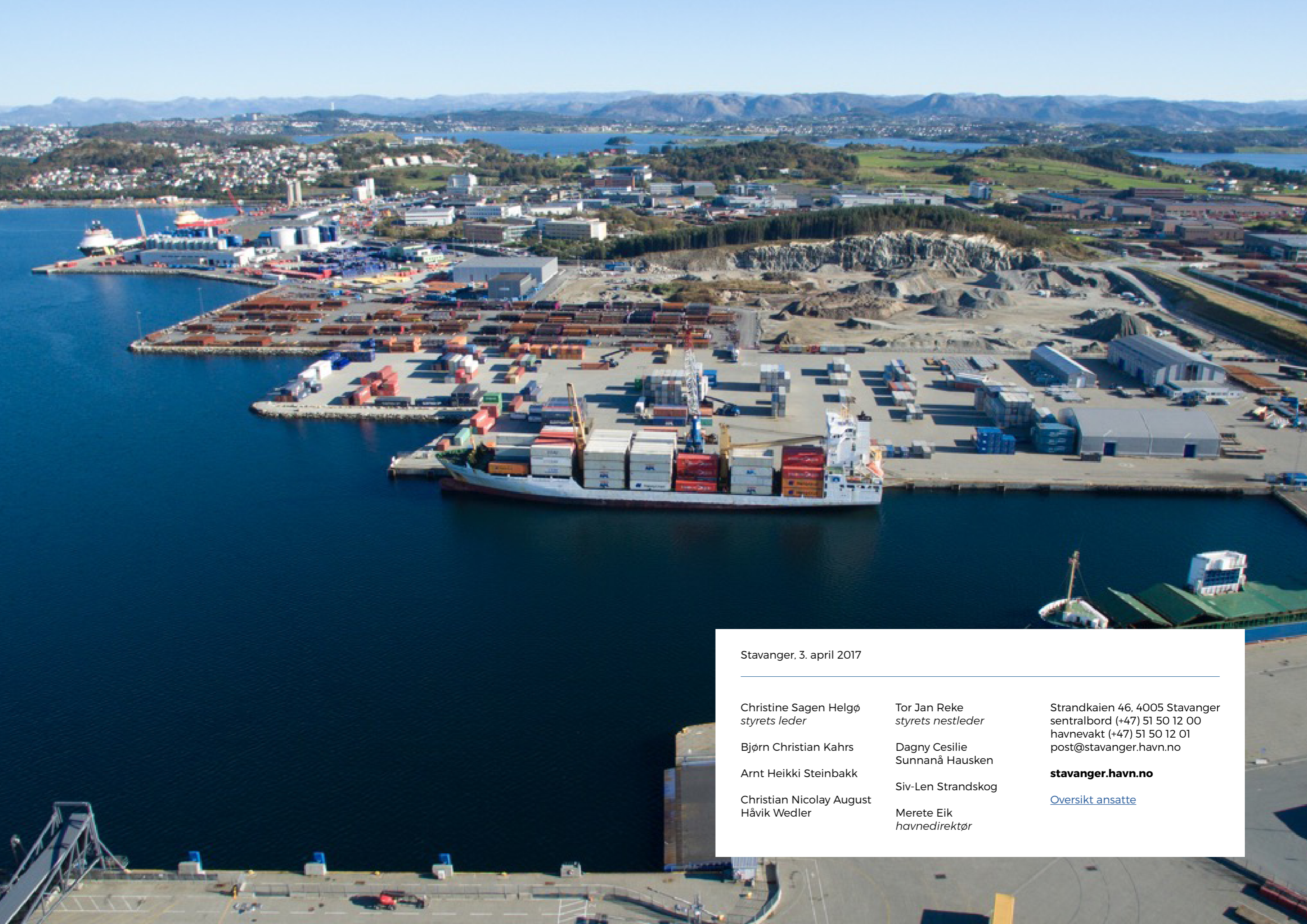
Regionalt forskningsfond Vestlandet har innvilget kr 3 mill. til et nytt forskningsprosjekt om bærekraftig cruisenæring. Eier av prosjektet er Fjord Norge-NCE Tourism. Samarbeidspartnere er Norsk Hotellhøgskole ved Universitetet i Stavanger, Vestlandsforskning, Transportøkonomisk Institutt og Samfunns- og næringslivsforskning. Det skal forskes

på forutsetningene for en bærekraftig og lønnsom cruisetrafikk til Norge; hvordan en best kan utvikle cruisesektoren på en måte som integrerer og balanserer sosiale, økonomiske og miljømessige hensyn. Det skal gjøres analyser på cruisepotensialet til Norge og hvordan pengestrømmene fordeler seg mellom lokale, nasjonale og internasjonale interessenter. Viktige spørsmål som skal forsøkes besvart er hvordan cruisetursimen kan styrke de lokale destinasjonene og hvordan en kan håndtere forurensningen fra cruiseskip.

Strategiplan for konsern

Strategiplan 2015–2017 vil i løpet av 2017 bli bearbeidet til en ny Strategiplan for 2018–2020. Strategiplanen skal være en aktiv plan, og et viktig verktøy, som løftes fram i blant annet allmøter. Status for tiltak og måloppnåelse rapporteres halvårlig til styret.

Arealutvikling er ett av områdene som har høy prioritet i det strategiske arbeidet. Rapporten *Plan for fremtidige havnearealer i Stavanger-regionen*, som ble vedtatt av styret i 2012, gir en overordnet oversikt over eksisterende og mulige nye havneområder i havnedistriktet. Det vil i 2017 bli utarbeidet og ferdigstilt en revidert strategisk arealplan for havnedistriktet.

Stavanger, 3. april 2017

Christine Sagen Helgø
styrets leder

Bjørn Christian Kahrs

Arnt Heikki Steinbakk

Christian Nicolay August
Håvik Wedler

Tor Jan Reke
styrets nestleder

Dagny Cesilie
Sunnanå Hausken

Siv-Len Strandskog

Merete Eik
havnedirektør

Strandkaien 46, 4005 Stavanger
sentralbord (+47) 51 50 12 00
havnevakt (+47) 51 50 12 01
post@stavanger.havn.no

stavanger.havn.no

[Oversikt ansatte](#)